

danske Industri til at gaa ind paa en Fabrikation af denne Art, som man af forskjellige Grunde ikke den Gang kunde have nogen synderlig Anledning til at vente vilde forrente sig godt. Ikke desto mindre have vi dog faaet en Sodafabrikation her i Landet, men den afhænger af et ganske andet Produkt, nemlig det grønlandske Mineral, som kaldes Kryolit. For omtrent 15 Aar siden fandt man, at der i dette Mineral indeholdtes et for Sodafabrikationen særdeles nyttigt Emne, og der var da nogle danske Mænd, der besluttede at udbytte dette Mineral og blandt Andet ogsaa at anlægge en Sodafabrik her i Landet, som fremstillede Soda af Kryolit. Denne Fabrikation bestaar endnu, men det er den eneste Fremgangsmaade, som benyttes her i Landet. Det har ikke været muligt at opstille noget Konkurrerende derimod, fordi vore Goldforhold forbødte en tolsfri Indførsel af Kogsalt til dette Brug. Nu tror jeg, at det maa erkjendes, at Forholdene siden have udviklet sig saaledes, at der vistnok kan være rimelig Grund til at antage, at der er Noget, der tænker paa at faae denne Hindring hævet. Jeg maa tilstaa, at jeg aldeles ikke veed, om der er Noget, der tænker derpaa, men netop fordi dette Lovforslag er fremkommet, formoder jeg, at der maa være En eller Flere, som have henvendt sig til Regjeringen om at faae den Told hævet, som her i Landet er et Forbud imod den ellers i Europa almindelige Fremstilling af Soda af Kogsalt. Jeg kan nu ikke se Andet, end at det er et i høi Grad billigt Forlangende, at det skal gøres muligt, at den Fabrikationsmaade af Soda, som er brugelig i den største Del af den civiliserede Verden ogsaa maa komme til at finde Indgang her i Landet, naar Mænd, som forstaa denne Ting, og som vilde anvende deres Kapital derpaa, finde det formaalstjenligt for sig. Jeg tror derfor, at det maa siges, at, naar Regjeringen fremstiller sig for dette Thing og begjærer en Bemyndigelse af den Art, som Talen her er om, saa vilde det ikke være rigtigt, om dette Thing lagde nogen som helst Vanskelighed i Veien derfor. Jeg kan med Hensyn til det Spørgsmaal, som af det ærede Medlem for Sørs Amts Bde Valgkreds (Lauher) er fremdraget, kun sige dette, at jeg samstemmer med ham i den Anskuelse, at det vilde være overordentlig ønskeligt, om vi kunde faae en ny Toldlov gennemført; men jeg maa paa den anden Side sige, at jeg godt kan forstaa, at den høitærede Finantsminister i den Henseende har haft nogen Betænkelighed, idet han nemlig vil have set, at et Forslag til en Goldreform allerede har været forelagt og behandlet af dette Thing og Regjeringen to Gange efter hinanden, uden at dette Thing har været i Stand til for sit Bedkommende at føre denne Sag til Ende, at den dernæst har været forelagt i det andet Thing, hvilket har vist sig at være med samme Resultat, idet heller ikke det andet Thing var i Stand til for

sit Bedkommende at føre en saadan Lov til Ende, og at vi derefter, efter at dette forgjæves var foretaget, have her i dette Thing gjennem det private Initiativ søgt at bringe Sagen frem, men ogsaa uden at det lykkes os paa denne Maade at føre Sagen igjennem. Jeg vil imidlertid tillade mig at bemærke, at der jo ganske vist ogsaa er eiendommelige Vanskeligheder i den Henseende, og dette er efter min Mening begrundet deri, at vi have faaet Sagen frem saaledes, at vi paa een Gang have haft et vigtigt finantsielt Spørgsmaal og et vigtigt teknisk Spørgsmaal foreliggende, idet tillige hvert af disse Spørgsmaal bestod af mangfoldige forskellige Ting, og det har da været overordentlig vanskeligt for os at føre begge disse Ting igjennem. Min Overbevisning er, at, dersom vi udelukkende havde haft det ene af disse Spørgsmaal for, dersom de Forslag, der havde foreligget os til en Goldreform, havde f. Ex. væsentlig været tekniske Spørgsmaal, saa vilde vi være komne til Ende med Sagen; men Ulykken er, at der har ligget finantsielle Spørgsmaal ved Siden af, og at disse Spørgsmaal hver Gang, Sagen har foreligget for os, ere fremkomne under ny Belysning, idet nemlig i disse sidste 5 Aar, netop de Aar, hvori vi have behandlet denne Sag, vore Goldindtægter uafbrudt have været i en aldeles uforudset Stigning. Under disse Forhold har det været meget vanskeligt endog blot at komme til en nogenlunde Forstaaelse indbyrdes saa lidt som til nogen Forstaaelse med Regjeringen. Men jeg glæder mig over at høre fra den høitærede Finantsministers Side, at han ikke paa nogen Maade er utilbøjelig til at foreslaa Forbedringer i vor Goldblongivning; thi det er urettelig min Overbevisning, at den trænger dertil. Jeg vil indrømme, at der med Hensyn til den finantsielle Side af Sagen for Diebliffet er eiendommelige Vanskeligheder, men jeg tror, at disse Vanskeligheder ville lade sig overvinde, og hvad den tekniske Side angaar, saa tror jeg, at den høitærede Finantsminister her i dette Thing netop paa Grund af de virkelig flittige Studier, som i dette Thing ere gjorte over Goldspørgsmaalet i de foregaaende Sessjoner, vil finde det meget let at komme igjennem med Sagen. Men, som sagt, jeg maa indrømme, at de finantsielle Vanskeligheder endda ere tilstede. Dog vil jeg henlede den høitærede Finantsministers Opmærksomhed paa, at vi ogsaa i den Henseende have gjort Fremfærd. Vi vare i forrige Session meget nær ved at komme overens med den daværende Finantsminister, og vilde være komne overens med ham, dersom det ikke var kommet til disse øvrige Vanskeligheder i den almindelige Stilling; det var det Indtryk, som jeg decideret fik af den foregaaende Finantsministers Etilling til Sagen, at man kunde være kommen til Overenskomst i den. Det har altsaa vist sig, at efterhaanden som man har behandlet Sagen fra Aar til andet, er man kommen hinanden nærmere, og jeg tror derfor, at det vel kunde lykkes, naar et Forsøg igjen blev